

НОВИ САД - На данашњи дан 1918. године, у Београду, у палати Крсмановић (зграда "Протокола") на Теразијама, проглашена је Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (првобитно Краљевство) од стране регента Александра Карађорђевића. Земља је 1929. преименована у Краљевина Југославија. Уједињење југословенских земаља омогућила је победа српске војске у Првом светском рату.

Данас је недеља, 1. децембар, 335. дан 2019. До краја године има 30 дана.

1135. Умро је енглески краљ Хенри I, млађи син Вилијама I Освајача. Током владавине, од 1100. учврстио је краљевску власт, а 1106. освојио је и Енглеској припојио Нормандију.

1455. Умро је италијански вајар, златар и сликар Лоренцо Гиберти, најпознатији по изради врата на крстионици катедрале у Фиренци. Израдио је и више кипова у Фиренци и Сијени, укључујући рељеф за катедралу у Сијени, рађен од 1417. до 1427. Његово дело "Цомментарији" је документ велике вредности за изучавање италијанског сликарства и архитектуре.

1640. Португал је после устанка којим је збачена шпанска власт поново стекао

независност, а две седмице потом војвода од Браганце крунисан је као португалски краљ под именом Жоао IV. Шпанска круна је независност Португала признала тек 1668.

1813.- После неодређеног одговора француског цара Наполеона I на мировне услове савезника, Русија, Пруска и Аустрија су се одлучиле за инвазију Француске.

1821. Независност од Шпаније прогласила је Доминиканска република, држава која се налази на источном делу карибског острва Хаити, тада познатог као Хиспаниола.

1822. Оснивач бразилског царства Дом Педро крунисан је за цара Бразила под именом Педро I. Оснивач бразилске монархије рођен је као принц португалске краљевске породице Браганца.

1825. Умро је руски цар Александар I Павлович Романов. По ступању на престо 1801. отпочео је серију либералних реформи, током његове владавине Русија је знатно територијално проширена. Савезништво које је 1807. закључио са француским царем Наполеоном I, против којег је претходно ратовао у савезу са Аустријом, Пруском и Енглеском, искористио је да у рату против Шведске отргне Финску, која је 1809. прикључена Русији као велика кнежевина под круном Романова. Припојио је Пољску (осим Галиције и дела који је припадао Прусској), а после победе у рату с Турском и Бесарабију. Савезништво је раскинуто Наполеоновим походом на Русију 1812. током којег је француска армија претрпела страховит пораз.

1873. Донет је закон о метарским мерама, чиме су престале да важе мере попут аршина, лакта, педља. Мерна јединица за дужину је постао метар, подељен на дециметре, сантиметре и милиметре. Реформу мерног система и стандардизацију спровео је српски математичар, потоњи академик Димитрије Нешић. Када је краљ Милан Обреновић установио Српску краљевску академију у првој групи од 16 академика које је он именовао налазио се и Димитрије Нешић.

1904. Почела је с радом службе хитне помоћи у Београду. Српско лекарско друштво је после једне саобраћајне несреће одлучило да у Београду организује "стално дежурство лекара који ће у свако доба дана и ноћи ићи колима да указује прву и најпотребнију помоћ". Београдска општина завела је тада ноћно дежурство у општинској згради у

"Варошкој амбулаторији". Број хитне помоћи био је 488. Коришћена су посебна запрежна кола типа Мунду, иначе смештана на простору тадашњег београдског тркалишта, недалеко од данашњег хотела Метропол.

1906. У Паризу је отворен биоскоп "Омнија Пате", прва дворана у свету наменски изграђена за приказивање филмова.

1913- Грчко средоземно острво Крит је после балканских ратова званично постало део Грчке.

1918. Провинција Трансилванија (Ердељ) раније у саставу Мађарске (Аустро-Угарске) након пораза Централних сила у Првом светском рату, постала је део Румуније.

1918. Одлуком данске скупштине Исланд је стекао независност, али је остао у персоналној унији с Данском, као краљевина под истом круном.

1922. Рођен је Бранко Пешић, градоначелник Београда. Био је припадник Партизанског покрета током Другог светског рата, од 1941. - првобитно у родном Земуну, а касније је са војвођанским партизанима прешао у Босну. Градоначелник Београда био је од 1964. до 1974. и запамћен је као ретко добронамеран. Био је вероватно најпопуларнији градоначелник српске престонице. Током његовог мандата изграђена су многа важна здања у граду, попут Мостарске петље, моста "Газела", Теразијског тунела.

1925. У Лондону је потписан "Локарнски споразум". На основу преговора одржаних од 5. до 16. октобра у Локарну у Швајцарској, између Немачке с једне стране и Британије, Француске, Белгије, Пољске и Чехословачке с друге, чиме су гарантоване одредбе Версајског мира и неповредивост нових граница У Европи. Споразум је одбацио Хитлер заузимањем Рајнске области 1936. - до тада демилитаризоване.

1926. У Зрењанину, тада Бечкерек, је откривен репрезентативан споменик краљу Петру I Карађорђевићу, по ком је град добио име 1935. када је преименован у Петровград. То име град је носио до 1946.

1934. У Лењинграду је убијен члан Политбироа и секретар ЦК совјетске КП Сергеј Миронович Киров. Као професионални револуционар Киров је учествовао у револуцијама 1905. и у Фебруарској и Октобарској револуцији 1917. Шеф Комунистичке партије Азербејџана постао је 1921. а 1926. секретар Лењинградске обласне партијске организације. После убиства Кирова, Стаљин је започео талас чистки и до 1938. физички је ликвидирао већину старих револуционара вођа Октобарске револуције.

1935. Рођен је Вуди Ален, амерички филмски глумац и режисер (право име Ален Стјуарт Кенигсберг) обновио холивудске филмске комедије седамдесетих година 20. века. Касније је под утицајем шведског режисера Ингмара Бергмана режирао читав низ изразито интелектуалних филмова с психоаналитичком позадином. Филмови: "Узми паре и бежи", "Све што сте одувек желели да знате о сексу али се нисте усудили да питате", "Љубав и рат", "Ени Хол", "Менхетен", "Ентеријери", "Сан летње ноћи", "Зелиг", "Разарујући Хари", "Завршни ударац". Драмска дела: "Немој пити воду", "Свирај опет Сем", "Бог: комедија у једном чину", "Потрошена меморија".

1936. Умро је италијански писац Луиђи Пирандело, добитник Нобелове награде за књижевност 1934. један од најзначајнијих драмских писаца 20. века. Написао је 44 драме, сабране под насловом "Голе маске". Испрва је изазвао револт и забуну публике, али је убрзо стекао опште признање и отворио нове путеве модерне драматургије. Дела: приповетке "Приче за једну годину", "Смрт на леђима", романи "Покојни Матија Паскал", "Њен муж", драме "Ђакомино", "Хенри ИВ", "Шест лица траже писца".

1971. У Карађорђеву је на седници Председништва Савеза комуниста Југославије смењен део руководства СК Хрватске - носилаца политике тзв. масовног покрета. Оцењено је да и у другим републикама има појава супротних политици руководства СКЈ, па су уследиле чистке у Србији, Словенији и Македонији. Тада је у Србији, између осталих, уклоњено и више десетина успешних привредних руководилаца под оптужбом за технократизам, што се испоставило као посебно погубно.

1973.- Умро је израелски државник Давид Бен Гурион, вођа борбе за стварање Израела и први председник владе те државе од 1948. до 1953. и поново од 1955. до 1963. Из родне Пољске отишао је 1906. у Палестину и био је међу пионирима сељачког колективизма и радничког покрета. Основао је 1920. Хистадрут (Савез синдиката), а 1930. Израелску радничку партију (МАПАИ), странку лабуристичког типа. Као председник владе, од различитих герилских група створио је израелску армију.

1974. У америчком авиону типа "Боинг 727", који се срушио у близини Вашингтона, погинуле су 92 особе.

1981. У највећој несрећи у историји југословенског ваздухопловства, у авиону "DC-9 супер 80" љубљанског "Inex-adria avioprometa", који је ударио у планину у близини Ајачија на Корзици, погинуло је свих 178 путника и чланова посаде.

1988. Беназир Буто је постала председник владе Пакистана, као прва жена на челу једне исламске земље.

1989. Михаил Горбачов је као први совјетски лидер посетио Ватикан и договорио се с папом Јованом Павлом ИИ о успостављању дипломатских односа Совјетског Савеза и Ватикана.

1991. На референдуму у совјетској републици Украјини надмоћна већина бирача изјаснила се за независност.

1998. Нафтна корпорација "Ексон" сагласила се да за рекордну суму од 76,6 милијарди долара купи корпорацију "Мобил", чиме је створена највећа светска нафтна компанија.

2000. Мексички председник Винсенте Фокс преузео је дужност шефа државе окончавши тако вишедеценијску владавину једне партије у својој земљи.

2002. Приближно 50 људи погинуло је приликом пожара који је захватио једну дискотеку у Венецуели у центру Каракаса.

2005. Један од петорице главних команданата међународне терористичке мреже Ал Каида, Египћанин Абу Хамза Рабија, убијен је у Северном Вазиристану, области

Пакистана у близини границе с Авганистаном.

2005. У Северној Каролини погубљен је двоструки убица Кенет Ли Бојд, поставши тако хиљадита особа у САД над којом је извршена смртна казна од како је поново успостављена 1976.

2006. Више од 1.000 људи је погинуло а око 500 је повређено, при чему се још око 600 воде као нестали, у налету тајфуна који је погодио источне делове Филипина.

2012. Преминула је Ксенија Јовановић, српска глумица, првакиња Народног позоришта у Београду. Завршила је Високу филмску школу Вјекослава Афрића. Почела је као чланица позоришта при "Авала филму" а прву филмску улогу остварила је 1949. у филму "Барба Жване". Ступила је у Народно позорише 1961. где је остала до краја радног века. Остварила је велики број улога: Ерзилија (Оденути наге, Л. Пирандела), Краљица Наталија (Конак М. Црњанског), Баруница Кастели (Господа Глембајеви М. Крлеже), Јокаста (Едип Софокле), Бернарда (Дом Бернарде Албе Ф.Г. Лорке), Жена А (Три високе жене Едварда Олбија), Хекуба (Тројанке Еурипида). Добила је награду за животно дело - Добричин прстен 2007. а била је носилац и Ордена Светог Саве другог реда.

(Танјуг)